

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski

Protokolant: sekr. sąd. Agata Gorzałczany

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu A. K.

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2014 roku

sprawy **M. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 2 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie, VIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w G. z dnia 1 sierpnia 2013 roku, sygn. akt VIII K 318/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób że:

A. przyjmuje, że przypisany M. K. w punkcie 1. wyroku czyn stanowi wykroczenie z art. 87 § 1a k.w. i za to na podstawie wskazanego przepisu wymierza mu karę 14 (czternaście) dni aresztu,

B. w miejsce orzeczonego w punkcie 2. wyroku środka karnego na podstawie art. 87 § 4 k.w. orzeka zakaz prowadzenia rowerów na okres 2 (dwa) lata,

C. uchyla punkt 3. wyroku,

D. w punkcie 4. wyroku jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu wskazuje art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.s.w.,

II. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,

III. zwalnia oskarżonego od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i nie wymierza mu opłaty.

SSO Jarosław Komorowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Lesznie – VIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w G. w sprawie o sygn. akt VIII K 318/13:

1. oskarżonego M. K. uznał za winnego tego, że w dniu 10 maja 2013 roku o godz. 6:45 na drodze publicznej w G. na ulicy (...) w woj. (...) jechał jako kierujący rowerem będąc w stanie nietrzeźwości – I próba 1,14 mg/l (2,39 ‰) i II

próba 1,12 mg/l (2,35 ‰) zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. przestępstwa z art. 178a § 2 k.k. i za to na podstawie art. 178 a § 2 k.k. wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

2. na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia rowerów oraz wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat,

3. na podstawie art. 50 k.k. orzekł podanie wyroku do wiadomości publicznej poprzez ogłoszenie o jego treści w tygodniku (...),

4. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację wprost wniósł oskarżony, zaskarżając go w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze. Oskarżony wniósł o jej złagodzenie, poprzez orzeczenie kary 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania podnosząc, że żałuje tego co zrobił oraz że znalazł pracę, chce się poprawić i dlatego prosi Sąd o ostatnią szansę.

Na rozprawie apelacyjnej prokurator wniósł o zmianę wyroku przy uznaniu, iż czyn stanowi wykroczenie i wymierzenie oskarżonemu kary 30 dni aresztu oraz 3 lat zakazu prowadzenia rowerów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżonego okazała się potrzebna w świetle regulacji ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1247), mocą której z dniem 9 listopada 2013 roku uchylono przepis art. 178a § 2 k.k. penalizujący m.in. prowadzenie roweru na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości (art. 12 pkt 3 ww. ustawy nowelizacyjnej w zw. z art. 56 pkt 1 tej ustawy). Jednocześnie z tym dniem wprowadzono do ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 482) przepis art. 87 § 1a, zgodnie z którym „tej samej karze podlega, kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu inny pojazd niż określony w § 1”, przy czym § 1 art. 87 k.w. przewiduje odpowiedzialność za prowadzenie pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka. Poza tym przedmiotową ustawą zmodyfikowano brzmienie § 3 analizowanej regulacji i dodano § 4, zgodnie z którym „w razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1a lub 2 można orzec zakaz prowadzenia pojazdów innych niż określone w § 1” (art. 2 pkt 3 ustawy nowelizacyjnej).

W świetle wyżej przytoczonych regulacji nie może budzić wątpliwości, że za zachowanie zarzucone M. K. aktualnie może on ponieść wyłącznie odpowiedzialność w trybie przepisów Kodeksu wykroczeń.

W tym miejscu prowadzonych rozważań podkreślić należy, że Sąd Rejonowy w sposób staranny i szczegółowy rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku przewodu sądowego i na ich podstawie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. W oparciu o lekturę uzasadnienia zaskarżonego wyroku w pełni realizującego dyspozycję art. 424 § 1 k.p.k. można jednoznacznie stwierdzić, że sprawstwo i wina obwinionego M. K. co do zrealizowania zachowania polegającego na kierowaniu rowerem na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości zostały udowodnione. Sąd Odwoławczy nie dostrzegł również okoliczności, które w myśl art. 104 § 1 k.p.s.w i art. 109 § 2 k.p.s.w. w zw. z art. 440 k.p.k. należałoby wziąć pod uwagę z urzędu.

Jak już jednak wyżej zasygnalizowano przypisany obwinionemu czyn aktualnie nie stanowi przestępstwa. Na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1247), zarzucone i przypisane M. K. zachowanie stanowi natomiast wykroczenie z art. 87 § 1a k.w., stąd obowiązkiem Sądu Odwoławczego było dokonanie prostej zmiany kwalifikacji prawnej przypisanego mu czynu oraz orzeczenie o jego konsekwencjach zgodnie z regulacjami Kodeksu wykroczeń. Jednocześnie, z uwagi na treść apelacji obwinionego, rzeczą Sądu Okręgowego było wydanie rozstrzygnięcia

po rozważeniu argumentów podniesionych przez skarżącego, domagającego się orzeczenia kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Przechodząc do wymiaru kary za przypisane M. K. wykroczenie wskazać należy, że za jego popełnienie grozi kara aresztu albo grzywny nie niższej niż 50 zł.

Wymierzając obwinionemu karę Sąd Odwoławczy miał na uwadze dyrektywy wymiaru kary, o których mowa w art. 33 k.w. oraz treść art. 35 k.w., zawierającego dodatkowe warunki, od których uzależnione jest wymierzenie kary aresztu. W szczególności Sąd Okręgowy uwzględnił prawidłowo ustalone przez Sąd Rejonowy okoliczności obciążające obwinionego, w szczególności ilość alkoholu w wydychanym powietrzu – ponad dwa promile w obu próbach oraz uprzednią wielokrotną karalność za przestępstwa, w tym dwukrotnie za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., a więc za czyn polegający na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. Poza tym zwrócić należy uwagę, że wiek obwinionego oraz jego dotychczasowe doświadczenie życiowe, w tym udział w kolejnych postępowaniach karnych, które zakończyły się wydaniem wobec niego wyroków skazujących powoduje, że naganność i konsekwencje czynu, którego dopuścił się M. K., były objęte jego pełną świadomością a wymagania wobec jego osoby są wyższe, niż np. wobec osoby dopiero wkraczającej w dorosłe życie i dopuszczającej się czynu zabronionego po raz pierwszy. Dotychczasowa karalność obwinionego za przestępstwa godzące w różne dobra chronione prawem, w tym dwukrotnie za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k., stanowi przy tym bardzo doniosłą okoliczność obciążającą, której znaczenia nie umniejsza fakt przyznania się M. K. do winy, tym bardziej że został on złapany na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia. Ponadto zaznaczyć należy, że obwiniony dopuścił się przypisanego mu wykroczenia w okresie próby, orzeczoną wobec niego w związku ze skazaniami za przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i art. 209 § 1 k.k.

W tym stanie rzeczy uznać należało, że adekwatna z punktu widzenia wysokiego stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości przypisanego M. K. wykroczenia będzie kara 14 dni aresztu, która we właściwy sposób uwzględnia wszystkie okoliczności przemawiające na niekorzyść obwinionego i brak istotnych okoliczności łagodzących. Jednocześnie zaznaczyć należy, że na przeszkodzie do orzeczenia przedmiotowej kary nie stała treść dyspozycji art. 35 k.w., albowiem obwiniony dopuścił się wykroczenia umyślnego, a przy tym waga czynu oraz stopień demoralizacji sprawcy, uzewnętrzniający się w popełnianiu kolejnych przestępstw i wykroczeń w stanie nietrzeźwości, przemawiają za orzeczeniem najsurowszej rodzajowo kary, przy czym wystarczające dla osiągnięcia jej celów będzie zdaniem Sądu Odwoławczego orzeczenie jej na czas 14 dni.

W tym miejscu wskazać należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy brak jest podstaw do zastosowania wobec obwinionego instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary aresztu. Dobrodziejstwo probacji jest bowiem swoistym środkiem polityki karnej stosowanym wobec sprawców nadających się do oddziaływań resocjalizacyjnych w warunkach wolnościowych. Przesłanką decydującą o tym, czy kara ma być orzeczona w postaci bezwzględnej, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest ocena, w jakiej postaci kara ta osiągnie cele wobec sprawcy wykroczenia. Uzależniona jest więc od tego, czy istnieją wystarczające podstawy do skonstruowania wobec niego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Swoje przekonanie w tym zakresie sąd opiera na obiektywnych przesłankach w postaci postawy sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, dotychczasowego sposobu życia oraz zachowania się po popełnieniu wykroczenia. Co istotne również, rozważając kwestię warunkowego zawieszenia wykonania kary, sąd zobowiązany jest uwzględniać dyrektywy wynikające z art. 33 k.w., ale z uwagi na treść art. 42 § 1 k.w. dominującą rolę w tym zakresie odgrywają względy prewencji indywidualnej.

Zgodnie z dyspozycją art. 43 k.w. warunkowego zawieszenia wykonania kary nie stosuje się jednak do sprawcy, który:

- 1) w ciągu 2 lat przed popełnieniem wykroczenia był już karany za podobne przestępstwo lub wykroczenie albo
- 2) popełnił wykroczenie o charakterze chuligańskim

- chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności organ orzekający uzna zawieszenie wykonania kary za celowe.

Mając na uwadze fakt wielokrotnej uprzedniej karalności M. K. za przestępstwa oraz okoliczność, że obwiniony korzystając z dobrodziejstwa probacji zastosowanego wobec niego w innych sprawach nie wywiązywał się z jego warunków łamiąc karnoprawny zakaz prowadzenia rowerów w stanie nietrzeźwości, brak jest racjonalnych przesłanek do skonstruowania wobec obwinionego K. pozytywnej prognozy kryminologicznej i do wymierzenia mu kary aresztu z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Wprawdzie sam fakt uprzedniej karalności nie wyklucza w każdym przypadku skonstruowania wobec sprawcy pozytywnej prognozy kryminologicznej (tak m.in.: wyrok SN z dnia 17 listopada 2011 r., III KK 198/11, Lex nr 1109319, wyrok SA w Katowicach z dnia 26 marca 2009 r., II AKa 42/09, Lex nr 504090), jednakże analiza karty karnej M. K. pozwala stwierdzić, że notorycznie lekceważy on fundamentalne zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym prowadząc pojazdy w stanie nietrzeźwości, czym wykracza przeciwko podstawowym normom prawa karnego i prawa wykroczeń. Obwiniony ponad wszelką wątpliwość jest sprawcą niepoprawnym, wobec którego dotychczas stosowane kary i środki karne o charakterze wolnościowym nie odniosły żadnego rezultatu. Skoro dotychczas podejmowane w warunkach wolnościowych działania resocjalizacyjne nie odniosły żadnego skutku uznać należy, że obwiniony K. wymaga oddziaływań, które mogą zostać podjęte wyłącznie w warunkach izolacji więziennej. Tym samym wymienione powyżej okoliczności wskazują, że obwiniony nie tylko ma lekceważący stosunek do obowiązującego porządku prawnego, ale również że brak jest jakiegokolwiek podstaw do formułowania twierdzeń, że orzeczenie wobec niego kolejnej kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania to zmieni. Wręcz przeciwnie, orzeczenie wobec niego kary z dobrodziejstwem probacji utwierdziłoby M. K. wyłącznie w przekonaniu, że jest on faktycznie bezkarny. Poza tym wyraźnie należy podkreślić, że na przeszkodzie do orzeczenia wobec obwinionego kary aresztu z warunkowym zawieszeniem jej wykonania stała również dyspozycja art. 43 pkt 1 k.w., albowiem obwiniony, niespełna dwa lata przed popełnieniem przypisanego mu wykroczenia dopuścił się przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., które jest podobne do wykroczenia z art. 87 § 1a k.w., a żadne wyjątkowe okoliczności nie czynią celowym zawieszenia wykonania orzeczonej wobec niego kary.

Orzekając o karze Sąd Odwoławczy miał na uwadze także treść art. 87 § 4 k.w., zgodnie z którym „w razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1a lub 2 można orzec zakaz prowadzenia pojazdów innych niż określone w § 1” oraz rodzaj i zakres zakazu orzeczonego wobec M. K. zaskarżonym wyrokiem. Mając na uwadze prawidłowo ustalone przez Sąd Rejonowy okoliczności popełnienia przypisanego obwinionemu wykroczenia oraz ratio legis przywołanej powyżej regulacji, a mianowicie wyeliminowanie z ruchu drogowego osób, które w stanie nietrzeźwości dopuszczają się wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, Sąd Odwoławczy doszedł do przekonania o konieczności orzeczenia wobec obwinionego K. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia rowerów na okres 2 lat. W ocenie Sądu rodzaj i czas trwania orzeczonego środka karnego będą wystarczające do osiągnięcia wobec obwinionego jego celów i zapewnienia bezpieczeństwa innym uczestnikom ruchu. Jednocześnie uznano, że z uwagi na częściową depenalizację przypisanego obwinionemu zachowania oraz wymiar orzeczonej wobec M. K. kary i środka karnego niecelowym byłoby podawanie orzeczenia o ukaraniu do publicznej wiadomości, gdyż przedmiotowy środek karny nie osiągnąłby celów wychowawczych, o których mowa w art. 31 § 1 k.w.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że w ocenie Sądu Okręgowego tylko bezwzględna kara aresztu w wymiarze 14 dni połączona z zakazem prowadzenia rowerów orzeczoną na okres 2 lat stanowi trafną reakcję karną na wykroczenie popełnione przez M. K., albowiem wymierzona kara należyście odzwierciedla stopień społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu oraz zapewnia spełnienie celów kary. Podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu Odwoławczego tak ukształtowany wymiar kary nie wpłynie negatywnie na realizację względów ogólnoprewencyjnych oraz zapobiegnie wykształceniu w społeczeństwie błędnego przekonania o nadmiernej pobłażliwości organów sprawiedliwości wobec sprawców tego rodzaju wykroczeń. Jednocześnie będzie ona stanowiła dla obwinionego realną przestrożę przed lekceważeniem porządku prawnego, albowiem musi on w końcu zrozumieć, że popełnianie kolejnych czynów zabronionych nie popłaca i każdorazowo będzie się wiązać ze zdecydowaną reakcją organów wymiaru sprawiedliwości.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób że:

A. przyjął, że przypisany M. K. w punkcie 1. wyroku czyn stanowi wykroczenie z art. 87 § 1a k.w. i za to na podstawie wskazanego przepisu wymierzył mu karę 14 dni aresztu,

B. w miejsce orzeczonego w punkcie 2. wyroku środka karnego na podstawie art. 87 § 4 k.w. orzekł zakaz prowadzenia rowerów na okres 2 lat,

C. uchylił punkt 3. wyroku,

D. w punkcie 4. wyroku jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu wskazał art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.s.w.

W pozostałym zakresie utrzymano zaskarżony wyrok w mocy, jak orzeczono w punkcie II. wyroku.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w punkcie III. wyroku, zwalniając obwinionego, na podstawie art. 119 k.p.s.w. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 k.p.k. i art. 17 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, z obowiązku ich poniesienia. Za wydaniem przedmiotowego rozstrzygnięcia przemawiała sytuacja majątkowa obwinionego, którego miesięczne dochody są stosunkowo niskie i którego obciąża obowiązek alimentacyjny wobec małoletniego dziecka.

SSO Jarosław Komorowski